

ЄДИНИЙ ДЕРЖАВНИЙ ЕКЗАМЕН З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Варіант 1352

Інструкція щодо виконання роботи

Екзаменаційна робота складається з двох частин, що містять 25 завдань. Частина 1 містить 24 завдання, частина 2 – одне завдання.

На виконання екзаменаційної роботи з української мови відводиться 3,5 години (210 хвилин).

Відповідями до завдань 1-24 є цифра (число) або слово (кілька слів), послідовність цифр (чисел). Відповідь запишіть в зоні відповіді в тексті роботи, а потім перенесіть у бланк відповідей №1.

Завдання 25 частини 2 – твір за прочитаним текстом. Це завдання виконується на бланку відповідей №2.

Всі бланки ЄДЕ заповнюються яскравими чорними чорнилами. Допускається використання гелевої, або капілярної, або пір'яної ручки.

При виконанні завдань можна користуватися чернеткою. Записи у чернетці не враховуються при оцінюванні роботи.

Бали, одержані Вами за виконані завдання, сумуються. Намагайтеся виконати як можна більше завдань і набрати найбільшу кількість балів.

Бажаємо успіху!

Частина 1

Відповідями до завдань 1-24 є цифра (число) або слово (кілька слів), послідовність цифр (чисел). Запишіть відповідь в поле відповіді в тексті роботи, а потім перенесіть у БЛАНК ВІДПОВІДЕЙ №1 справа від номера завдання, починаючи з першої клітинки, без пробілів, ком та інших додаткових символів. Кожну букву чи цифру пишіть в окремій клітинці у відповідності з наведеними у бланку зразками.

Прочитайте текст і виконайте завдання 1-3.

1) 1986 року групою японських аквалангістів, які проводили дослідження біля острова Йонагуні, були помічені під водою загадкові масивні об'єкти: кілька пірамід, десятки терас і рівних, гладеньких платформ різної величини. (2) Відомий сейсмолог і геолог професор Масаакі Кімура присвятив вивченню об'єктів Йонагуні більше десяти років, і в результаті дійшов до висновку, що комплекс Йонагуні є рукотворним

мегалітом – давньою культовою спорудою раніше невідомої цивілізації, яка пішла під воду в результаті природного катаклізму, найімовірніше потужного землетрусу. (3) <...> якщо висновки Кімура вірні, то вченим доведеться переглянути картину розвитку людства, що склалася на сьогодні.

1. Укажіть два речення, в яких правильно передається **ГОЛОВНА** інформація, що міститься в тексті. Запишіть номери цих речень.

1) Відомий сейсмолог і геолог Масаакі Кімура, професор університету Рюкю, протягом десяти років досліджував виявлений 1986 року підводний мегалітичний комплекс Йонагуні.

2) 1986 року японськими аквалангістами біля острова Йонагуні були виявлені підводні піраміди, тераси і платформи різної величини.

3) Вченим доведеться переглянути картину розвитку людства, якщо, згідно з висновками професора Кімура, знайдений біля острова Йонагуні підводний об'єкт – стародавня культова споруда раніше невідомої цивілізації.

4) Виявлений під водою біля острова Йонагуні підводний об'єкт в результаті досліджень професора Кімура став відомим широкій громадськості.

5) Якщо висновки Кімура вірні і знайдений біля острова Йонагуні підводний об'єкт – затонулий рукотворний мегаліт, то вченим доведеться переглянути свої погляди на історію людства.

Відповідь: _____.

2. Яке з наведених нижче слів (сполучень слів) повинно стояти на місці пропуску в третьому (3) реченні тексту? Випишіть це слово (сполучення слів).

Незважаючи на це

З'ясувалося

Таким чином

Але

Тому що

Відповідь: _____.

3. Прочитайте фрагмент словникової статті, в якій наводяться значення слова КАРТИНА. Визначте значення, в якому це слово вживається у третьому (3) реченні тексту. Випишіть цифру, що відповідає цьому значенню у наведеному фрагменті словникової статті.

Картина, -и, ж.

1. Твір живопису, намальований переважно фарбами на полотні, картоні, дошці тощо.
2. *перен., розм.* Про кого-, що-небудь, що своїм виглядом викликає захоплення.
3. *перен.* Те, що можна бачити, охопити зором або конкретно уявити.
4. Стан, становище чого-небудь.
5. Словесне, мистецьке зображення чого-небудь у літературі.
6. Епізод, частина акту п'єси, що потребу окремої декорації.

Відповідь: _____.

4. В одному з наведених нижче слів допущено помилку в постановці наголосу: **НЕПРАВИЛЬНО** виділена буква, що позначає наголошений голосний звук. Випишіть це слово.

занесетЕ
катАлог
кропивА
одинАцять
ненАвисть

Відповідь: _____.

5. В одному з наведених нижче речень **НЕПРАВИЛЬНО** вжито виділене слово. **Виправте лексичну помилку, дібравши до виділеного слова паронім. Запишіть дібране слово.**

У Павла Сергійовича був постійний АБОНЕНТ на концерти в консерваторію.

Високу ціну за лист платив не відправник, а АДРЕСАТ.

ДОСВІДЧЕНИМ оком мисливця Метелик безпомилково пізнав сову.

Хлопці вчилися грати на ДУХОВИХ інструментах.

Не блискучим ЕФЕКТНИМ одягом полонив він глядачів, а відточеною красою свого юного, стрункого тіла.

Відповідь: _____.

6. В одному з наведених нижче слів порушено норму при відмінюванні числівника. Виправте помилку і запишіть це слово правильно.

семидесяти одного

вісімдесяти двох

трьомастами двома

чотирьохсот дев'яноста

вісімдесяти чотирьох

Відповідь: _____.

7. Установіть відповідність між граматичними помилками і реченнями, в яких вони допущені: до кожної позиції першої колонки доберіть відповідну позицію з другої колонки.

ГРАМАТИЧНІ ПОМИЛКИ	РЕЧЕННЯ
А) неправильна побудова конструкцій з однорідними членами речення	1) Від друзів сподіваються вірності, підтримки й розуміння.
Б) неправильне введення дієприкметникового звороту	2) Листопад у нашому кліматі – необхідний для життя дерева природний процес.
В) неправильне вживання особових займенників	3) Дерево міцне корінням, а людина – друзями.
Г) порушення норм узгодження	4) Запізнившись учень просив вибачення.
Д) помилкове вживання граматичних форм іншомовних слів	5) Коли хлопець розмовляв з незнайомим, він йому не повірив.
	6) У зоопарку ми каталися на маленьких понях.
	7) Навколо золоті колосся.
	8) Ми цінуємо й пишаємося своїми батьками.
	9) Сім раз одмір, а раз одріж.

Запишіть у таблицю вибрані цифри під відповідними буквами.

Відповідь:

А	Б	В	Г	Д

8. Визначте слово, у якому можливе чергування голосного звука. Випишіть це слово.

медонос
хлібороб
риболов
гребти
риболов

Відповідь: _____.

9. Визначте рядок, в якому в обох словах пропущена одна й та сама буква. Випишіть ці слова, вставивши пропущену букву.

ш..потіти, сп..тати

к..сіль, кош..ня

гл..бінь, др...жати

зас..нати, дзв..ніти

л..ман, кр..мезний

Відповідь: _____.

10. Випишіть слово, у якому на місці пропуску пишеться м'який знак.

- щиріс..ть
- розріс..ся
- дитин..ці
- кин..те
- волин..ський

Відповідь: _____.

11. Випишіть слово, у якому на місці пропуску апостроф **НЕ** пишеться.

- розм...якнути
- цв..ях
- ластів..ятко
- верхів..я
- узгір..я

Відповідь: _____.

12. Визначте речення, в якому **НЕ** зі словом пишеться разом. Розкрийте дужки і випишіть це слово.

- Хто (НЕ)ВМІЄ робити, любить поговорити.
- З чужої біди (НЕ)СМІЙСЯ.
- Сам (НЕ)ЗЧУВСЯ, як здоров'я позбувся.
- (НЕ)ВЧИ рибу плавати.
- Чужим розумом (НЕ)ПРОЖИВЕШ.

Відповідь: _____.

13. Визначте рядок, у якому обидва слова пишуться разом. Зніміть риску і випишіть ці два слова.

- пів/яблука, лікар/еколог
- важко/атлет, в/досвіта
- південно/східний, без/перестанку
- на/весні, без/кінця/краю
- на/скаку, жото/гарячий

Відповідь: _____.

14. Укажіть всі цифри, на місці яких пишеться **НН**.

Батьки нарече(1)ої благословляють молодих іконами на спеціальних рушниках, а також зустрічають їх з церкви хлібом-сіллю на рушнику. Під

час вінча(2)я рушником зв'язували руки молодих, бажаючи їм одностайності, взаєморозумі(3)я, щасливого і довгого подруж(4)ього шляху.

Відповідь: _____.

15. Розставте розділові знаки. Укажіть два речення, в яких потрібно поставити **ОДНУ** кому. Запишіть номери цих речень.

- 1) А тим часом хурделиця плела навколо холодні сіті турляля його в груди залітала під повіки вибивала з них сльози і заморожувала їх на щоках.
- 2) Ось Богдан вище пояса вскочив у якийсь рів набрав повні халяви снігу і довго не міг виборсатись із нього.
- 3) Перехожі з подивом зиркали на дівчину на її танець на заволохаченого з намерзлимими ніздрями коня.
- 4) Красива темнолиця і темноока жінка з подивом зупинилася підійшла до Ярини оглянула дівчину коня сани і заговорила співучою мовою.
- 5) Від такої дивовижної згадки про лелеку Марко добряче веселіє знову кидає посмішку в підморожену роками підківку вусів і знов од краю й до краю вбирає в душу увесь святково білий світ.

Відповідь: _____.

16. Розставте розділові знаки: укажіть цифри, на місці яких у реченні повинні стояти коми.

Вкинуте у землю зерно (1) за один рік дає тисячі зерен (2) а золотий мішок вік буде лежати в землі (3) і нічого не вродить.

Відповідь: _____.

17. Розставте розділові знаки: укажіть всі цифри, на місці яких у реченні повинні стояти коми.

Шпаки (1) це імітатори веселі (2) то іволга у пісні їх дзвенить (3) то хлопчик (4) друзів кличучи (5) свистить.

Відповідь: _____.

18. Розставте розділові знаки: укажіть всі цифри, на місці яких у реченні повинні стояти коми.

Почуття (1) й переживання дитини викликаються насамперед тим (2) що вона бачить (3) у чому бере безпосередню участь.

Відповідь: _____.

19. **Розставте розділові знаки:** укажіть всі цифри, на місці яких у реченні повинні стояти коми.

Книги (1) морська глибина (2) хто в них пірне аж до дна (3) той (4) хоч і труду мав досить (5) дивнії перла виносить.

Відповідь: _____.

Прочитайте текст і виконайте завдання 20-25.

1) Юрко прийшов до школи з рогаткою. 2) До уроків було ще багато часу. 3) Він сів під кущем бузку й став дивитися на синичок, що весело щебетали й перелітали з гілки на гілку. 4) Зграйка синичок знялася й кудись полетіла: залишилась одна пташка. 5) Вона щебетала тихо й ласкаво, потім стала чистити пір'ячко маленьким дзьобиком. 6) Юрко прицілвся в синичку й пустив у неї гострий камінець. 7) На листя бризнула кров, тіло синички каменем впало під кущ. 8) Юркові стало страшно. 9) «Невже це зробив я?» – не вірилось йому. 10) Не думав, що ось зараз він може вбити. 11) Хлопчик взагалі ні про що не думав. 12) Велика це біда – бездумність вчинку. 13) Раптом він відчув: хтось поклав руку йому на плече. 14) Юрко побачив учителя. 15) Учитель відхилив гілку, і Юрко побачив на бузку маленьке гніздечко. 16) З нього виглядали пташенята. 17) Голі й безпомічні, вони жалібно пищали, розкриваючи дзьобики. 18) «Тепер вони лишилися без матері, – тихо сказав учитель. – 19) Уяви собі, що б ти відчув, якби хтось прийшов до вас у хату і вбив твою маму». 20) Юрко стояв блідий і мовчазний. 21) «Ну що ж, іди на урок, – зітхнувши, сказав учитель. – 22) Завтра прийдемо – подивимося на пташенят. 23) Допомогти їм ніхто не зможе». 24) Уночі Юрко майже не спав. 25) Перед його очима стояли пташенята, які жадібно роззявляли дзьобики й пищали, чекаючи на матір. 26) «Ну що, підемо ще раз подивитися на пташенят? 27) Чи живі вони...?» 28) Юрко заплакав.

29) Через багато років 30-річний Юрій, батько двох дітей, прийшов до учителя. 30) Він сказав: «Якби Ви покарали мене тоді, викликали матір, батька..., якби на мене обрушили гнів... – це було б меншим покаранням, ніж те, що я пережив... 31) А без покарання треба було думати самому про себе, про свій вчинок. 32) Самому карати себе. 33) А це важко... 34) З тремтячим серцем думав я про матір. 35) Мені хотілося підійти до неї, поцілувати її. 36) Глибокої ночі, коли спали, я підійшов до неї, сплячої матері. 37) Я знав, що доторкнутися до неї не можна – вона відразу прокинеться. 38) І я поцілував красочок її подушки...»

(В. Сухомлинський)

20. Які з висловлювань відповідають змісту тексту? Укажіть номери відповідей.

1) Юрко прийшов до школи з рогаткою, щоб розбити вікно.

2) Юрко сів під кущем бузку й став спостерігати за поведінкою різних птахів.

3) Учитель показав Юркові маленьке гніздечко, з якого виглядали пташенята.

4) Учитель не покарав Юрка, а тільки сказав: «Ну що ж, іди на урок. Завтра прийдемо – подивимося на пташенят. Допомогти їм ніхто не зможе».

5) Хлопчик пережив важкі часи, бо вчитель його покарав.

Відповідь: _____.

21. Які з перерахованих тверджень є правильними? Укажіть номери відповідей.

1) У реченнях 1-7 подано розповідь.

2) Речення 8-12 містить роздум.

3) Речення 25 вказує на причину того, про що говориться в реченні 24.

4) Речення 26-28 містить опис.

5) У реченнях 36-38 подано опис.

Відповідь: _____.

22. З сьомого (7) речення випишіть фразеологізм.

Відповідь: _____.

23. Серед речень 29-32 знайдіть те, яке пов'язане з попереднім за допомогою протиставного сполучника. Запишіть номер цього речення.

Відповідь: _____.

Прочитайте фрагмент рецензії, складеної на основі тексту, який Ви аналізували, виконуючи завдання 20-23. У цьому фрагменті розглядаються мовні особливості тексту.

Деякі терміни, використані в рецензії, пропущені. Вставте на місця пропусків (А, Б, В, Г) цифри, що відповідають номерам термінів зі списку. Запишіть під кожною літерою відповідну цифру.

24. «Автор змушує читача задуматися про важливі для кожної людини цінності. Досягається це за допомогою такого тропу, як _____ (велика біда у реченні 12), та за допомогою синтаксичних

засобів виразності: (Б)_____ (речення 1, 2, 6, 8, 16, 20),
(В)_____ (речення 9, 26, 27), (Г)_____ (речення 18, 21, 26)».

Список термінів:

- 1) гіпербола
- 2) прості речення
- 3) епітет
- 4) антоніми
- 5) метафора
- 6) пряма мова
- 7) порівняльний зворот
- 8) окличні речення
- 9) питальні речення

Відповідь:

А	Б	В	Г	Д

Не забудьте перенести всі відповіді у бланк відповідей №1 згідно з інструкцією щодо виконання роботи.

Частина 2

Для відповіді на це завдання використовуйте БЛАНК ВІДПОВІДЕЙ №2.

25. Напишіть твір за прочитаним текстом.

Сформулюйте одну з проблем, поставлених автором тексту. Прокоментуйте сформульовану проблему. Введіть у коментар два приклади-ілюстрації з прочитаного тексту, які, на Вашу думку, важливі для розуміння проблеми вихідного тексту (уникайте надмірного цитування).

Сформулюйте позицію автора (оповідача). Напишіть, чи згодні або не згодні Ви з точкою зору автора прочитаного тексту. Поясніть чому. Свою думку аргументуйте, спираючись в першу чергу на читацький досвід, а також на знання і життєві спостереження (враховуються перші два аргументи).

Обсяг твору – не менше 150 слів.

Робота, написана без опори на прочитаний текст (не за даним текстом), не оцінюється. Якщо твір – це переказ вихідного тексту або повністю переписаний вихідний текст без жодних коментарів, то така робота оцінюється 0 балів.

Твір пишеться акуратно, розбірливим почерком.